

## Algemene beschouwingen

Geachte voorzitter, leden van de raad, overige aanwezigen,

Een samenhangende samenleving wordt gedragen door goede relaties tussen mensen in gezin of buurt, maar ook tussen werkgever en werknemer, tussen politici en burgers, tussen zorgverlener en zorgvrager, en ook tussen mens en natuur. De ChristenUniewil werken aan een leefbare gemeente en een waardevolle samenleving. Het is belangrijk dat burgers naar elkaar omkijken en dat de overheid de mensen helpt die dat nodig hebben. Het is nodig dat er ruimte gegeven wordt om onderlinge verantwoordelijkheid te kunnen nemen, om burgers met elkaar besluiten te laten nemen over hun leefomgeving, in de stad en in de buurt.

Waar jarenlang de balans tussen eigen verantwoordelijkheid en de verantwoordelijke overheid te ver was doorgeschoten naar een situatie waarin de overheid alles maar op moest lossen, zien we nu dat de verzorgingsstaat wordt veranderd in een participatiestaat. Op zich een goede ontwikkeling, maar ook hier zien we dat de ontwikkelingen nog wel eens doorslaan. In de visie van de ChristenUnie moet de overheid een goed vangnet bieden voor dat wat het zelf niet redt. Daarbij denken we bijvoorbeeld aan de natuur, het ongebooren leven, zieken en, dan komen we bij dichterbij, die mensen die niet kunnen werken.

Wanneer we naar de kadernota kijken, zien we dat er veel bezuinigd moet worden. De grootste bezuiniging zien we terug bij de doelbanen. Vorige week heeft de wethouder in de commissie Samenleving veel zorgen weggenomen door de grote nadruk op maatwerk in het nieuwe participatiebeleid. Tijdens de hoorzitting bleek duidelijk dat veel organisaties het werk dat de doelbanen doen erg belangrijk vinden. De ChristenUnie hoopt dat organisaties EN gemeente de daad bij het woord voegen en zo veel mogelijk van deze banen te 'witten'. Volgende week bij de bespreking van het participatiebeleid komen we hierop terug, omdat het vangnet hier een scheur dreigt te vertonen.

Tijden van bezuinigingen zijn per definitie te benoemen als onzekere tijden. Lange tijd was onzeker met welke bezuiniging Wageningen rekening moest houden. We moeten constateren dat de bezuinigingsopgave inmiddels oploopt naar 8 miljoen, ofwel zo'n tien procent van wat we als gemeente jaarlijks uitgeven. De ChristenUnie fractie wil daarbij de opmerking maken dat lang niet alle financiële tegenvallers uit Den Haag komen. Ook op lokaal niveau zijn er tegenvallers gekomen of keuzes gemaakt die bijdragen aan het tekort. Ik noem bijvoorbeeld 4 ton per jaar voor onderhoud gemeentelijke gebouwen; 3 ton per jaar voor uitbreiding Pantarijn; 3 ton per jaar voor het klimaatsbeleidsplan. Alleen met de vinger naar het Rijk wijzen is niet terecht.

Acht miljoen bezuinigen: voorwaar geen makkelijke opgave. De makkelijke keuzes zijn dan al een gepasseerd station, nu komen de echt moeilijke beslissingen. De ChristenUnie is zich dat terdege bewust en kan met veel van deze beslissingen instemmen. Of wij met de hele kadernota in kunnen stemmen, hangt af van in hoeverre onze vraagtekens weggenomen kunnen worden. De ChristenUnie is een constructieve partij. Boter bij de vis. Naast kritiek en vraagtekens hebben wij ook een paar verbetervoorstellen waarin we laten zien dat andere keuzes mogelijk zijn.

Het eerste vraagteken betreft een aantal financiële onzekerheden. De grootste is de genoemde dekking voor de frictiekosten. Of eigenlijk het gebrek aan het noemen van een dekking. De omschrijving 'dekking uit reserves' is zo vaag, wij vragen ons af hoe het college deze 1,8 miljoen euro wil dekken. Het is duidelijk dat dit niet (volledig) uit de onbestemde reserve kan. Die reserve is de afgelopen jaren al sterk gedaald. Waarom wacht het college met het concreet benoemen van dekking tot de begrotingsbehandeling, terwijl voor andere voorstellen wel al integraal wordt gekeken hoe alles sluitend gekregen wordt?

Een ander vraagteken staat bij de onttrekking uit de WWB-behoedzaamheidsreserve. De wethouder heeft in de commissie uitgelegd dat deze onttrekking nodig is om een begrotingstekort voor volgend jaar te voorkomen. De ChristenUnie is blij dat het college probeert dit tekort te voorkomen, maar ziet dit teveel als kortetermijnoplossing. Er wordt wel aangegeven dat het doel is om deze reserve op termijn weer aan te vullen, maar wanneer wij naar de ontwikkelingen kijken, doelbanen en gevolgen van Kabinet Rutte voor de werkgelegenheid (*WSW, Wajong*) kijken, voorzien wij een groter beroep op de WWB. Juist nu is een vangnet, deze behoedzaamheidsreserve, hard nodig.

Het derde vraagteken zetten wij bij het op dit moment van het structureel geld apart zettenvoor onderhoud van gebouwen. In tijden van fikse bezuinigingen wordt opeens geld apart gezet voor toekomstige bouw/verbouwingen van het gemeentehuis en stadskantoor. Over de afgelopen twintig jaar zou er jaarlijks zo'n vier ton nodig geweest zijn. Wij willen daarbij wel aantekenen, dat veel verbouwingen gedaan zijn in tijden dat het financieel wat ruimer was. Zo zouden we op dit moment een verbouwing van het loket burgerzaken waarschijnlijk niet of soberder gedaan hebben dan zoals het een paar jaar terug is gebeurd. Wij begrijpen dat de huidige huisvesting verre van ideaal is, en dat nieuwe wetgeving ook aanpassingen vereist. Maar wanneer het college met deze reservering vooruit wil lopen op een verhuizing, dan horen we dat graag direct en niet via deze omweg.

Het vierde vraagteken staat bij de manier waarop de mogelijke opbrengsten van de verkoop van panden aan de Wilhelminaweg worden ingeboekt. De afspraak is dat opbrengsten uit verkoop in de pot Kapitaal zonder Bestemming worden gestort, zodat deze structureel, dus voor de toekomst gebruikt kunnen worden. Ik citeer uit de nota Reserves en Voorzieningen die wij met elkaar pas twee maanden geleden hebben vastgesteld: 'De gedachte hierachter (opbrengst uit verkoop panden storten in KzB, PdH) was dat vrijgekomen vermogen niet door de huidige generatie moest worden opgesoupeerd, maar structureel (immers, de rentebaten over dit kapitaal komen ten gunste van de exploitatie) ten gunste van de gemeenschap moest komen.' Het college heeft toen ook aangegeven het kapitaal zonder Bestemming zo snel mogelijk weer op peil te willen brengen. Bij de eerste de beste kans om dat enigszins te doen, geeft het college echter niet thuis. Het college kiest er wel degelijk voor dat het vrijgekomen vermogen door de huidige generatie wordt opgesoupeerd. Ook hier kiest het college voor de korte termijn. (*net als WWB-behoedzaamheidsreserve*)

Een volgend vraagteken staat bij het hoofdstuk cultuur. Vorig jaar heeft het college de drie grote cultuurinstellingen de opdracht gegeven om samen voor 150.000 euro te bezuinigen. 't Venster, de

bibliotheek en Junushoff kwamen hier niet uit, dus heeft het college zelf een verdeling gemaakt. Een heel scheve verdeling. Op een subsidie van een miljoen moet Junushoff 25.000 euro bezuinigen, slechts 2,5%. De bieb denkt 60.000 euro aan extra inkomsten binnen te kunnen halen (p.39), dus 6 procent minder uitgaven voor de gemeente. Bij 't Venster gaat het mes er diep in en wordt er bijna 20 procent gekort. Naast het feit dat deze verdeling wel heel scheef is, merken wij vooral op dat hiermee een flinke streep door de actieve cultuurdeelname wordt gezet.

Ons zesde vraagteken staat bij de OZB-verhoging. Zoals bekend is de ChristenUnie geen voorstander van het verhogen van de Onroerend Zaak Belasting. Terughoudendheid is hier op zijn plaats. We kunnen ons echter voorstellen dat we in deze lastige financiële tijd tijdelijk wel iets extra's mogen vragen van de burger. Maar zodra het financieel beter gaat, moet diezelfde burger dat ook direct merken.

Ons laatste vraagteken zetten wij bij de onvolledige informatie in de kadernota. Via de technische vragenmarkt en de commissievergadering hebben wij zaken gehoord die in de kadernota opgenomen hadden moeten zijn. Als voorbeeld noem ik het schoolzwemmen. Het college kiest er, helaas, voor om dit af te schaffen. In de toelichting staat vermeld dat huishoudens met een inkomen tot 120 % van het minimum inkomen hiervoor een beroep kunnen doen op de Geld Terug Regeling (p.33). Maar er staat niets over de 7.000 euro die voor zwemles wordt verwerkt in het nieuwe minimale loon. Een ander duidelijk voorbeeld zien we bij de aanvullende bezuiniging op 't Venster. Pas bij de technische beantwoording wordt duidelijk wat de effecten hiervan zijn ten opzichte van de toelichting bij de stand van zaken afgesproken bezuinigingen (p.39).

Zijn er alternatieven? Het college komt met een 5-tal voorstellen, achter in de kadernota. Dat is op zich te prijzen. De raad is gebaat bij keuzemogelijkheden. Het maakt de balans duidelijker tussen wat behouden kan blijven, en waar het juist minder moet. Maar zijn deze 5 serieus te nemen? Bijvoorbeeld, de optie stoppen sportsubsidies voor jeugd of gehandicapten. Juist deze kwetsbare groepen ga je toch niet korten? Of volledige beëindiging 't Venster. Overweegt het college serieus om deze pijler van actieve cultuurdeelname in Wageningen helemaal weg te bezuinigen? Hoe serieus moeten wij dergelijke voorstellen nemen?

En als tweede, hoe is het college tot juist deze 5 voorstellen gekomen. In dezelfde trend zouden er ook voorstellen kunnen komen om, ik noem maar wat, de subsidie aan het zwembad te stoppen; om alle ambtelijke inzet om nieuwe bedrijvigheid in Wageningen binnen te halen weg te bezuinigen; of om afscheid te nemen van Solidez. Waarom juist deze 5 voorstellen? Moet de raad dit zien als een soort 'second best', als een soort meest gewenste opties uit alle mogelijke alternatieve opties?

Daarmee kom ik bij de verbeterpunten. Deze zal ik aan de hand van een aantal amendementen en een enkele motie toelichten.

Ik heb in mijn betoog al aangegeven waar voor ons de moeilijkheden zitten met betrekking tot de bezuiniging op 't Venster. Hiervoor dienen wij twee amendementen in, een samen met GroenLinks, om de extra bezuiniging terug te draaien en een tweede om de oorspronkelijke bezuiniging te halveren. De dekking bij het eerste amendement komt uit het ruime begrotingsoverschot in 2014 en 2015. De dekking voor het tweede amendement hebben wij gevonden in een eerlijke verdeling van de bezuinigingspijn over de grote culturele instellingen.

In hetzelfde kader dienen wij samen met GroenLinks en D66 ook een amendement in om de bezuiniging op amateurverenigingen, waarover bij de begroting is besloten, terug te draaien. Dit kan gedekt worden uit het begrotingssaldo of uit het stoppen van subsidie op de Food Valley Classic. Het laatste heeft onze voorkeur, omdat deze stopzetting het begrotingssaldo geheel in tact houdt. Wij kunnen echter ook instemmen met dekking uit het saldo, omdat de amateurverenigingen van zeer grote waarde zijn voor de Wageningse samenleving.

Onze ideeën over de verkoop van de Wilhelminaweg, de onttrekking uit de behoedzaamheidsreserve en de verhoging van de OZB heb ik zojuist ook al duidelijk gemaakt. Ook hiervoor dienen wij drie verbetervoorstellen in.

Bij de verkoop Wilhelminaweg sluiten wij aan bij de principes die de raad pas 2 maanden geleden opnieuw heeft bevestigd. De opbrengsten uit verkoop panden moeten niet direct, in één klap, uitgegeven worden. De opbrengsten dienen juist structureel ingezet te worden. Ook in komende jaren moet geprofiteerd kunnen worden van deze eenmalige verkoop. Wij willen hierbij speciaal het college bedanken. In de raadsbrief over de meicirculaire heeft B&W een deel van de dekking op een presenteerblaadje aangereikt. B&W gaven aan dat NUP geld (- voor de publieke tribune, NUP staat voor Nationaal Uitvoerings Programma e-overheid - ) tijdelijk kunnen worden ingezet voor andere zaken, mits de reserve in 2015 weer op peil is. Dat is nu precies wat in ons amendement is verwerkt.

De verhoging van de OZB willen wij vanaf 2014 terugdraaien. Het begrotingssaldo is dan een stuk positiever dan in 2012 en 2013. Wij willen dit deels dekken uit het begrotingsoverschot, en deels uit een lagere reservering voor onderhoud gemeentelijke panden. Voor dat laatste blijft in ons voorstel nog 3 ton per jaar beschikbaar. Dat is ruim voldoende voor een sobere, maar doeltreffende renovatie. Wij overwegen nog een iets verdergaand amendement in te dienen. Daarin stellen wij voor om al in 2013 de 5% OZB verhoging te halveren, en dat te bekostigen door 2 ton minder te reserveren voor onderhoud/renovatie gemeentelijke panden.

Het schoolzwemmen heb ik kort aangehaald. Wij vinden het belangrijk dat kinderen een goede zwemvaardigheid bezitten. Het liefst zouden wij deze hele bezuiniging terugdraaien, maar doen in ieder geval een voorstel om dat te doen voor de kinderen die in groep 4 (van ongeveer 8 jaar oud) nog geen diploma hebben. (Dekking uit programma Onderwijs en Educatie)

Tot slot dienen wij ook een motie in, naar aanleiding van de beantwoording van onze schriftelijke vragen over subsidieverlening aan organisaties waarvan bestuurders een inkomen hebben boven de Balkenendenorm. Wij danken het college voor het uitgebreide antwoord, maar vinden het jammer dat het college heeft besloten nog twee jaar te wachten op mogelijke regelgeving vanuit Den Haag. Wij zien graag dat de subsidieverordening in Wageningen al eerder wordt aangepast. Als de raad dit voorstel overneemt, geeft ze daarmee een duidelijk signaal af aan instellingen. De gemeente Wageningen staat voor zware bezuinigingen en veel mensen en Wageningse organisaties krijgen te maken met pijnlijke ingrepen. Het is te gek dat Wageningen dan subsidies verstrekt aan instellingen met bestuurders die meer dan riant verdienen.